

Innberetning om utgraving av naturlig haug på Hvervenmoen, Tandberg, 38/1, Norderhov s.p. ~~44~~, Ringerike^k, Buskerud.

Årsak til undersökelsen:

Ifölge söknad fra kommuneingeniören i Ringerike om frigivelse av en haug på forminnefelt 426,7o4R1 ble dette tillatt slettet etter undersökelse. Grunnen til ønsket om sletting var at haugen lå i eneste rimelige trasé for adkomstvei til et nytt kloakkrenseanlegg på Monserud, 43/1.

Tidsrom for og deltakere i undersökelsen:

Arbeidet ble foretatt i tidsrommet 1o/5 - 13/5-76 og deltakerne var Ellen-Anne Pedersen, Dagfinn Skree, Arild Gjesvik og Helge Braathen, med sistnevnte som leder.

Terrengbeskrivelse:

Haugen lå på den nest överste av de flate terrassene på Hvervenmoen. Disse terrassene er rester etter tidligere nivåer av Storelvas løp, og terrassene er atskilt av bratte skråninger. Terrassene og skråningenes retning er hovedsaklig N-S. På denne terrassen ligger et antall større og mindre hauger som typemessig er som gravhauger å se til. Vegetasjonen er furuskog med noe graninnblanding. I S er vegetasjonen plantet gran.

Beskrivelse av gravingsobjektet:

Gravingsobjektet var en rund haug, ca. 1o m i diameter, ca. o,8o m høy, med et 2-1 m vidt, ca. o,6o m dypt krater sentralt i haugen, med lengderetning N-S. Dertil gikk en grunn forsenkning mot N.

Skal være
Trogestad
qnr 44
fkl

Arbeidets gang:

Etter en kort fellesbefaring med en representant for kommuneingeniøren i Ringerike, ing. Holmen, ble arbeidet påbegynt med utsetting av koordinat-system. Origo ble valgt SV for haugen, med X-akse mot N og Y-akse mot Ö. Fixpkt. ble i mangel av faste terrengformasjoner valgt som et punkt på et grantre NV for haugen, nær foten av den nærmeste, store haugen. Punktet er markert som et kryss i barken nær treets rot. Planen for utgravingen ble lagt opp slik at haugen ble delt i fire kvadranter, og vi ville grave to én meter brede sjakter fra utenfor haugfoten inn til sentrum. Disse sjaktene ble av praktiske årsaker lagt i NV-kvadranten. Haugmidten lå på X11Y11, og profilene ble således lagt langs X11 og Y11. Begge sjaktene ble åpnet samtidig.

Nær haugfoten i N-S-sjakt ble det snart påtruffet et temmelig kraftig kullag, ca. 120 cm i utstrekning N-S og dekkende hele sjaktas bredde. Innblandet i dette var imidlertid endel halvbrente stykker. Sjaktene ble utgravet i mekaniske 10-cm lag. I begge fantes under det øvre humus/strö-laget et omrotet sandlag, og under dette et mørkt humuslag, tilsvarende den tidligere haugoverfalten, fra för utkastingen av gropa i sentrum, under dette humuslaget virket massen steril og ublandet, til tross for endel fargeskiftninger.

I N-S-profilen fantes en ansamling mindre, rundete stein (gjennomsnittlig største mål ca. 8-10 cm). Ansamlingens sentrum i N-S-utstrekning lå på X13,80, og den fortsatte inn i profilen Y11. Grunnet haugens "naturpreg", ble gravingen nå foretatt temmelig raskt. Dypt nede i sentrum av haugen kom det etterhvert fram endel harde siltklumper med planterester (rottrevler) nærmest som avtrykk innimellom. Enda noe dypere (se profiltegnning) vise det seg å ligge en stor blokk av samme materiale.

P.g.a. denne og en rekke fargesjatteringer i profilene, fikk jeg to kvartærgeologer til å se på haugen, som da var sjaktgravd ned til en dybde av ca. 160 cm. Geologene, Per Kjærnes og Svein Roar Östmo, fra NGU, Trondheim, mente begge fenomenene kunne forklares naturlig. Siltkonsentrasjonen kunne enten være utrast fra den tidligere elvebredden (överste brink på Hvervenmoen) eller de kunne være skapt ved setninger i undergrunnen. Det ble derfor gravd enda noe dypere rundt klumpen for om mulig å finne laget den hørte til, og dette ble straks konstatert. Likeledes ble det gjenfunnet lengst N i N-S-sjakta på samme dybde. Til slutt ble det gravd en rekke prøvegroper i retning Ö-V på sletta rundt haugen, og litt opp i skråningen i V, for å finne ut lagfølge mot den tidligere elvebredden. Det viste seg at siltlaget lå høyere, jo nærmere man kom skråningen, mens nederst i skråningen ble det ikke konstatert.

Jeg mener en rimelig forklaring på hvordan haugen (og med den flere i området) er dannet, er at rundt siltklumpen har det dannet seg en ström-hvirvel i ellevannet, hvorved lösmateriale har blitt liggende som en rund haug.

Et par m SÖ for haugen lå en lav, nærmest sirkulær, forhøyning, som vi også la en sjakt gjennom (se plantegning). Denne viste seg også å være naturlig, bestående av sand og silt.

H. Braathen
Helge Braathen

TANDBERG 38/1 (Høvenmoen) Nordrehoer s.p., Ringerike k.,
Buskerud

XIIYII

1.

2.

3.

4.

5.

1. NV-kvadrants N-S-sjakt.

2. Høngen fra ϕ

3. Høngen fra NV

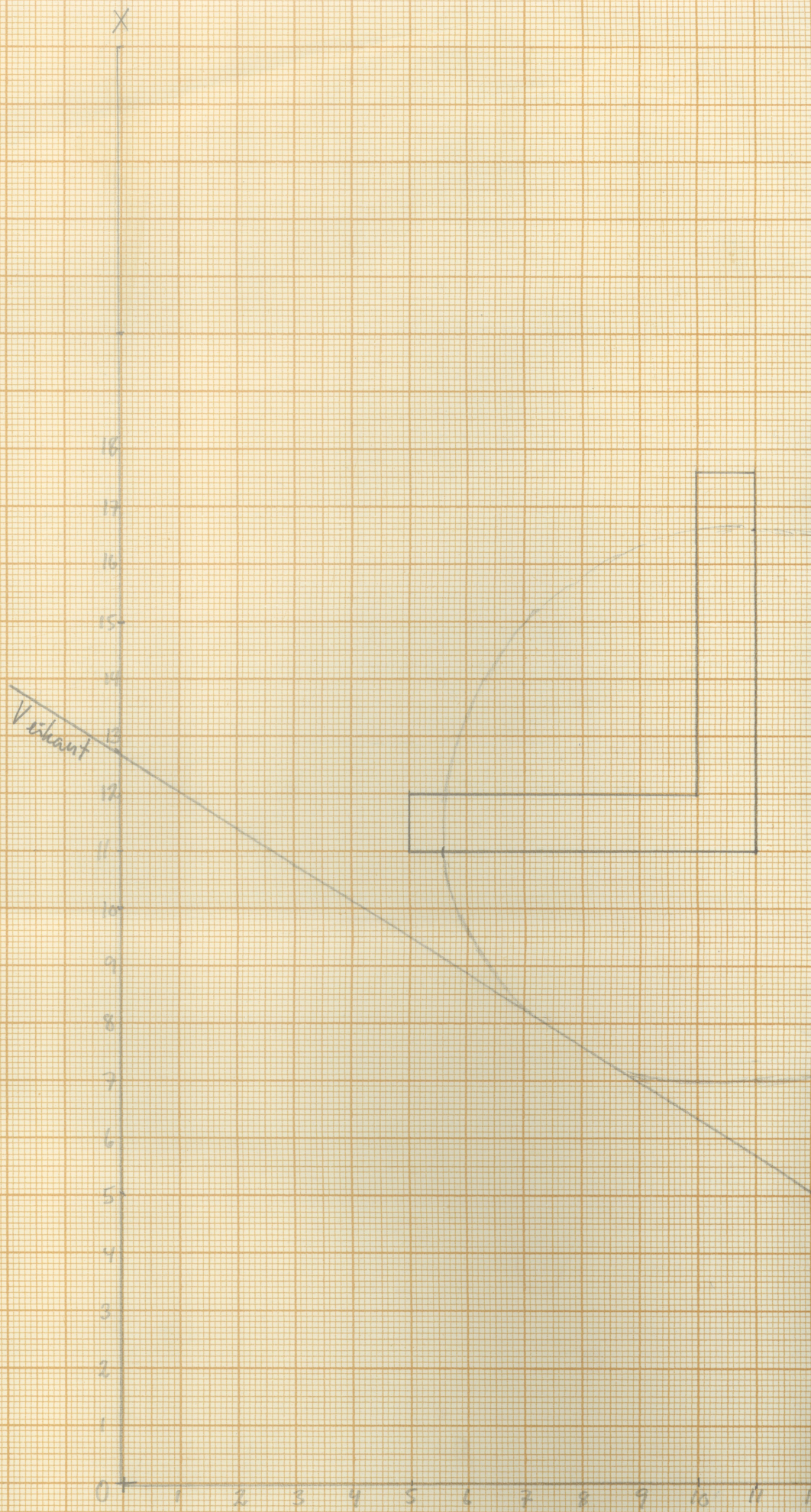
4. Høngen fra V

5. Høngen under utgraving.

Dette dokumentet har et for stort format til å kunne skannes i sin helhet.

For innsyn ta kontakt med arkivet ved Kulturhistorisk museum:

postmottak@khm.uio.no

Tandberg, Nordvhor sz p. Ringerike k. Buskerud.

Utgraving av hang for veitrase.

12/5-76

Tegn: H.B.

M: 1:100

Dette dokumentet har et for stort format til å kunne skannes i sin helhet.

For innsyn ta kontakt med arkivet ved Kulturhistorisk museum:

postmottak@khm.uio.no

Torr

Rødt. utf.
lag.

Fin, grå
sand.

SILT

NV-kvadr. Ø-V-profil

Tandberg, Nordenhovsøp., Ringerike k., Buskerud

Utgraving av haug for veimasse

13/5-76

Tegn. EAP

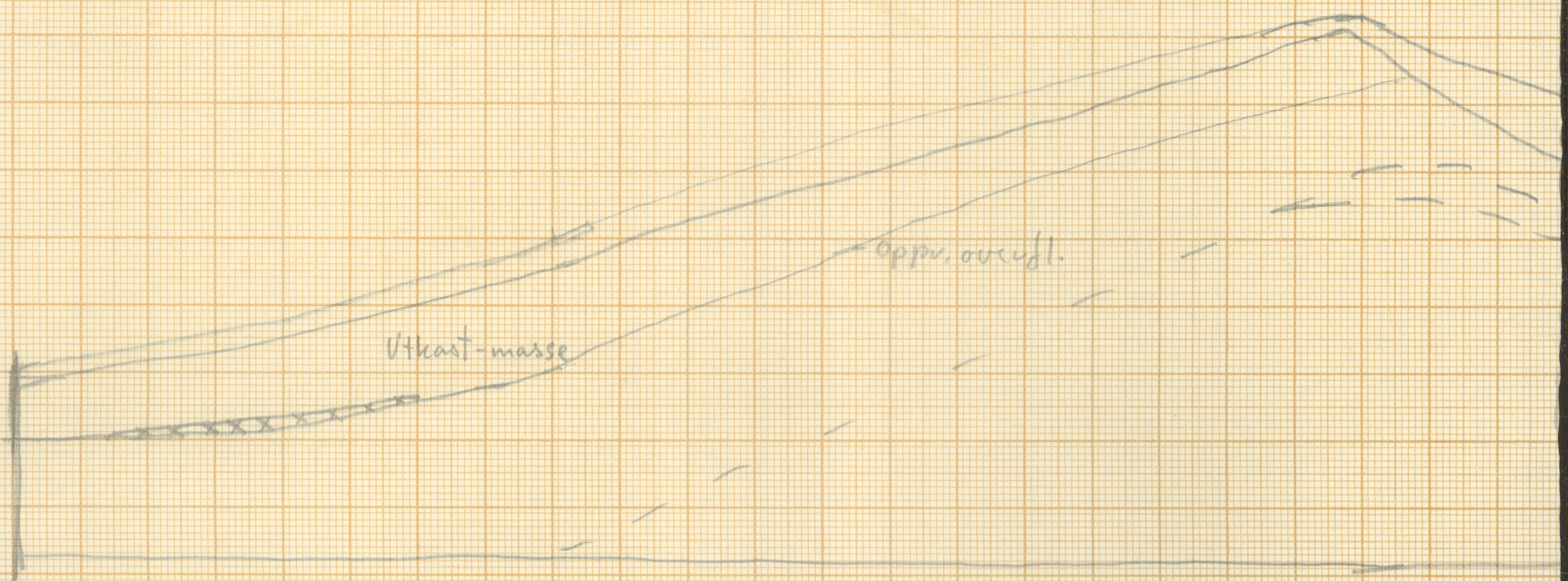
M: 1:10

N-S-profil 1:10

x16

x15

x14

Dette dokumentet har et for stort format til å kunne skannes i sin helhet.

For innsyn ta kontakt med arkivet ved Kulturhistorisk museum:

postmottak@khm.uio.no

Tandberg, Norderhov s.p. Ringenrike k., Buskerud.

Utgraving av hang for vitruvse

NV-kvadant, N-S-profil

13/5-76

Tegn: H.B.

M 1:10